

Synpunkter på EU:s industripolitik

Den 10 mars presenterade EU-kommissionen ambitioner kopplat till att stärka den Europeiska industrin. Paketet av åtgärder omfattar tre tätt sammanlänkade meddelanden; en ny industristrategi, en ny strategi för små och medelstora företag, samt en handlingsplan för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna. Den 2 april bjöd regeringen in till ett EU-sakråd om EU:s industripolitik och den europeiska industrins konkurrenskraft då man ser ett behov av att föra en bred och inkluderande diskussion om EU:s industripolitik. Med anledning av detta, önskar regionerna i Norra Mellansverige (Dalarna, Gävleborg och Värmland) presentera sina synpunkter på den nya europeiska industristrategin och EU:s industripolitik generellt.

Sammanfattning

Norra Mellansverige:

- Välkomnar möjligheten att inkomma med synpunkter och regeringens ambition att föra en bred och inkluderande diskussion om EU:s industripolitik.
- Anser att den nya europeiska industristrategin är ett viktigt initiativ för att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft och välkomnar särskilt att strategin tydligt betonar vikten att hantera den för industripolitikens vidkommande tätt sammanlänkade utmaningar om grön och digital omställning.
- Informerar Näringsdepartementet att Norra Mellansverige, som ett resultat av deltagande i EU-kommissionens initiativ "Pilot för regioner med en industri i omställning", har tagit fram en gemensam strategi för industriell omvandling och noterar att ett flertal prioriterade områden och åtgärder inom den nya europeiska industristrategin har tydlig koppling till de åtgärder som prioriteras av Dalarna, Gävleborg och Värmland.
- Påminner om betydelsen av EU:s struktur- och investeringsfonder, och i synnerhet den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), som ett mycket viktigt verktyg för finansiering av industriell omvandling och insatser kopplat till forskning och innovation, grön omställning och digitalisering inom industrin.
- Efterfrågar en tydligare samordning mellan insatser finansierade av ERUF på regional nivå med insatser för att hantera industriell omvandling som sker på nationell och europeisk nivå.
- Anser att Dalarna, Gävleborg och Värmland bör omfattas av fonden för rättvis omställning för att kunna hantera de ekonomiska och sociala konsekvenser som en grön omställning av våra tre industriregioner innebär och vill involveras i den fortsatta dialogen runt fondens omfattning och utformning med Näringsdepartementet och Tillväxtverket samt andra berörda regioner.
- Anser att smart specialisering som metod möjliggör interregionalt samarbete och bör därför ha en tydlig roll i genomförandet av den europeiska industristrategin, på europeisk, nationell och regional nivå.

Norra Mellansveriges synpunkter på den nya europeiska industristrategin

Norra Mellansverige har en stark och samhällsviktig industri som idag direkt sysselsätter över 50 000 personer anställda vid mer än 2 500 arbetsställen. Det är mer än 10% av regionens totala arbetstillfällen. Norra Mellansveriges industri karaktäriseras av ett antal traditionellt starka branscher som fortsatt är centrala i ekonomin, nämligen stålindustrin och framställning av metall, skogsbaserad industri och bioekonomi, tillverkning av metallprodukter, maskiner och apparater och tjänsteföretag inom bland annat digitalisering. Industrin genererar också stora värden för samhällsekonomin i Norra Mellansverige. Enligt en analys från 2019 som utgår ifrån 21 större industriföretag inom stål- samt pappers- och massaindustrin i regionen, uppskattas att företagen tillför samhället minst 7,9 miljarder kr i skatteintäkter årligen. Industrin är och förblir därmed central som drivkraft för samhällsekonomin och sysselsättningen i Norra Mellansverige.

För att industrin i Norra Mellansverige ska stå sig stark i framtiden och kunna bemöta de utmaningar som hela Europas industri står inför, så som digitalisering, automation och omställning till en koldioxidsnål ekonomi, är vi beroende av policy, strategier och finansiella instrument på både EU-nivå och nationell nivå. Dalarna, Gävleborg och Värmland välkomnar därför den nya europeiska industristrategin och anser att den är ett viktigt initiativ för att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft.

Norra Mellansverige vill särskilt betona betydelsen av att den nya europeiska industristrategin är nära kopplad till den europeiska gröna given. Industrin spelar en central roll i omställningen till ett hållbart samhälle, givet att Sverige ska nå målet om ett fossilfritt samhälle år 2045 och EU detsamma år 2050. För att industrins omställning ska bli framgångsrik är det viktigt med starka synergier mellan den nya industristrategin och den europeiska gröna given, särskilt då den gröna given kommer att fungera som EU:s nya tillväxtstrategi.

Pilot för regioner med en industri i omställning

Under hösten 2017 initierade EU-kommissionen ett initiativ vid namnet ”Pilot för regioner med en industri i omställning”. Piloten lanserades som ett led i EU-kommissionens arbete med att bygga motståndskraftiga regionala ekonomier, möta globaliseringen samt stötta regioners strategier för smart specialisering. Inom ramen för piloten stöts tolv utvalda regioner och medlemsländer att åstadkomma ekonomisk omvandling genom att främja innovation och digitalisering samt minska koldioxidutsläppen och utveckla de kompetenser som kommer efterfrågas i framtiden.

Ett resultat av arbetet i piloten är att de tre regionerna i Norra Mellansverige har tagit fram en gemensam strategi för industriell omvandling¹. Strategin bygger bland annat på de analyser som tagits fram av OECD och andra experter under arbetet med piloten, erfarenhetsutbyten med ett tiotal andra europeiska industriregioner, rundabordssamtal där aktörer med koppling till industrin givits möjligheten att diskutera vilka behov och möjligheter de ser kopplat till industriella omvandlingsprocesser och erfarenheter och kunskaper som har samlats in från ett flertal initiativ och projekt, så som Smart industri i Norra Mellansverige.

Strategin för industriell omvandling i Norra Mellansverige ligger även i linje med pågående utveckling på EU-nivå av struktur- och investeringsfonderna. I det nuvarande förslaget till den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är det ett nödvändigt villkor att det ska finnas regionala innovationsstrategier för smart specialisering som understöds av sju faktorer. En av dessa faktorer är insatser för att hantera just

¹ Strategin är i skrivande stund inte antagen utan bereds för närvarande i de tre regionerna.

industriell omvandling. ERUF utgör en grund för genomförandet av strategin för industriell omvandling i Norra Mellansverige. Dalarna, Gävleborg och Värmland anser att det måste ske en tydligare samordning mellan insatser finansierade av ERUF på regional nivå med insatser för att hantera industriell omvandling som sker på nationell och europeisk nivå.

Strategin för industriell omvandling i Norra Mellansverige kommer att vägleda arbetet kring vilken form av industriell omvandling regionen eftersträvar. Målet med strategin är ”*en stark, hållbar och innovativ industri som tar tillvara möjligheterna i industrins omställning*”. Strategin behandlar en rad centrala områden som innovation och entreprenörskap, digitalisering, kompetensförsörjning samt energieffektivisering och cirkulär ekonomi. Vi ser mycket positivt på att dessa områden även är centrala i den nya europeiska industristrategin.

Smart specialisering och Vanguardinitiativet

Arbetet med smart specialisering i de tre regionerna har bidragit till interregionala industrisamarbeten för aktörer i regionerna. Genom EU-kommissionens plattform för smart specialisering deltar de tre regionerna i olika interregionala partnerskap, bland annat *High Performance Production through 3D-Printing*, *Hydrogen valleys* samt *Marine Renewable Energy*. De tre regionerna i Norra Mellansverige är även medlemmar i det interregionala industrisamarbetet Vanguardinitiativet² som kopplar samman europeiska regioner som har identifierat avancerad tillverkning som styrkeområde i de regionala innovationsstrategierna för smart specialisering. I detta sammanhang deltar de tre regionerna i europeiska pilotprojekt inom de tematiska områdena 3D-printing, bioekonomi samt energiapplikationer i krävande miljöer. De tre regionerna i Norra Mellansverige visar därmed exempel på hur smart specialisering som metod möjliggör interregionalt industrisamarbete och anser därför att smart specialisering bör ha en tydlig roll i genomförandet av den europeiska industristrategin, på europeisk, nationell och regional nivå.

Hur genomförandet av den nya europeiska industristrategin påverkar arbetet med industrifrågor i Norra Mellansverige

Av de åtgärder som föreslås i den nya europeiska industristrategin ser regionerna i Norra Mellansverige att följande åtgärder är av särskilt intresse för det regionala tillväxtarbetet med fokus på arbetet med det för industripolitikens vidkommande tätt sammanlänkade utmaningar om grön och digital omställning:

- **Mekanismen för en rättvis omställning** pekas ut som ett viktigt instrument för att säkerställa att ingen hamnar på efterkälken till följd av den industriella omställningen. De tre regionerna i Norra Mellansverige anser att Dalarna, Gävleborg och Värmland bör omfattas av **fonden för rättvis omställning** för att kunna hantera de ekonomiska och sociala konsekvenser som en grön omställning av våra tre industriregioner innebär och vill involveras i den fortsatta dialogen runt fondens omfattning och utformning med Näringsdepartementet och Tillväxtverket samt andra berörda regioner. Se Norra Mellansveriges [synpunkter på fonden för rättvis omställning här](#).
- I den europeiska industristrategin beskrivs **industriallianser** som ett verktyg för att stödja utveckling av värdekedjor av strategisk betydelse för Europa. I strategin anges att EU-kommissionen avser lansera en ny **allians för ren vätgas** (*European Clean Hydrogen Alliance*) samt en **allians för industrimoln och plattformar** och en **allians för råvaror**. Regionerna i Norra Mellansverige deltar aktivt i redan befintliga europeiska industriallianser med det uttalade syftet att stödja utvecklingen av nya europeiska värdekedjor och industriekosystem, till exempel i de tematiska S3-partnerskapen och Vanguardinitiativets pilotprojekt. Regionerna i Norra Mellansverige välkomnar det prioriterade arbetet med industriallianser och vill tydliggöra att investeringar i europeiska strategiska värdekedjor möjliggörs av interregionalt samarbete. De

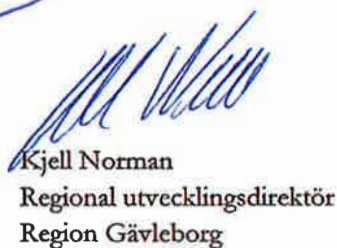
² <https://www.s3vanguardinitiative.eu/>

regionala innovationsstrategierna för smart specialisering i de tre regionerna i Norra Mellansverige utgör både en strategisk utgångspunkt och en metodologisk ansats för genomförandet av strategin för industriell omvandling i Norra Mellansverige. Smart specialisering som metod möjliggör interregionalt samarbete och bör därför ha en tydlig roll i genomförandet av den europeiska industristrategin, på europeisk, nationell och regional nivå.

- Som en insats kopplat till att stärka kompetensförsörjningen till industrin anger EU-kommissionen i industristrategin att **kompetensagendan för Europa** kommer att uppdateras med visioner för arbetet fram till 2030 och rekommendationer kring yrkesutbildning. Bristande matchning av företagets kompetensbehov och arbetskraftsutbud är en av fem övergripande utmaningar som vägleder utformning och genomförande av strategin för industriell omvandling i Norra Mellansverige. Det pågår regionala initiativ i Norra Mellansverige för att möjliggöra ett nytt regionalt kompetensförsörjningssystem samt insatser för att utveckla industriföretagens attraktivitet som arbetsgivare för grupper som i låg utsträckning är representerade bland arbetstagarna. Dessa åtgärder till trots krävs fortsatta ansträngningar för att utveckla nya tillvägagångssätt som syftar till att minska kompetensbristen. Regionerna i Norra Mellansverige välkomnar därför en uppdatering av kompetensagendan för Europa som kan komma att bli en viktig förutsättning för att stärka arbetet med det regionala kompetensförsörjningssystemet.
- En **europeisk strategi för fossilfritt stål**, en **europeisk strategi för förnybar energi till havs**, en **europeisk strategi för hållbar, smart mobilitet**, samt en **europeisk strategi för den bebyggda miljön** är samtliga nya strategier som kommissionen i industristrategin anger att de avser presentera som ett led i att stärka den europeiska industrins gröna omställning. Dessa tematiska områden är områden som prioriterats i de tre regionala innovationsstrategierna för smart specialisering och regionerna i Norra Mellansverige välkomnar därför att strategier inom dessa områden utvecklas på EU-nivå. Europeiska strategier inom dessa områden utgör ett välkommet ramverk som regionernas arbete inom områdena kan kanaliseras och skalas upp genom på en europeisk nivå. Regionerna i Norra Mellansverige anser att nationell samordning av de regionala, nationella och europeiska insatser som sker inom dessa områden är avgörande för genomslaget kopplat till den europeiska industrins gröna omställning dessa strategier kommer att ha.
- Kommissionen anger i den nya industristrategin att det finns en ambition om att genomföra en djupgående analys av industrins behov och identifiera ekosystem som har behov av en skräddarsydd strategi. Ett steg i detta arbete är att lansera ett inkluderande och öppet **industriforum** där bland annat industri, offentlig sektor och akademi kan mötas för att föra en dialog om industrins behov. Första industriforumet väntas anordnas i september 2020. Regionerna i Norra Mellansverige välkomnar det europeiska industriforumet och vill påtala vikten av samordningen mellan det europeiska industriforumet och liknande industriforum som sker på nationell och regional nivå.
- EU-kommissionen anger även i industristrategin att de avser presentera ytterligare lagstiftning och vägledning om **miljöanpassad offentlig upphandling**. Regionerna i Norra Mellansverige välkomnar detta initiativ som kan stärka regionernas arbete med offentlig upphandling som ett verktyg för att skynda på den gröna omställningen.

Elsuari Julin
Regional utvecklingsdirektör
Region Dalarna

Kjell Norman
Regional utvecklingsdirektör
Region Gävleborg

Lars Christensen
Regional utvecklingsdirektör
Region Värmland